

ISSN - 2544-9346

OPEN ACCESS
PEER-REVIEWED JOURNAL

SCIENCE REVIEW

Scientific Edition
Published by:

RS **Global**

Open Access Peer-reviewed Journal

Science Review

5(12), June 2018
Vol.1

DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_sr

Chief editor

Laputyn Roman

PhD in transport systems,
Associate Professor,
Department of Transport
Systems and Road Safety
National Transport University

Editorial board:

Lina Anastassova

Full Professor in Marketing, Burgas
Free University, Bulgaria

Mikiashvili Nino

Professor in Econometrics and
Macroeconomics, Ivane Javakhishvili
Tbilisi State University, Georgia

Alkhalwaldeh Abdullah

Professor in Financial Philosophy,
Hashemite University, Jordan

Mendebaev Toktamys

Doctor of Technical Sciences,
Professor, LLP "Scientific innovation
center "Almas", Kazakhstan

Yakovenko Nataliya

Professor, Doctor of Geography,
Ivanovo State University, Shuya

Imangazinov Sagit

Director, Ph.D, Pavlodar affiliated
branch "SMU of Semei city"

Peshcherov Georgy

Professor, Moscow State Regional
University, Russia

Mustafin Muafik

Professor, Doctor of Veterinary
Science, Kostanay State University
named after A. Baitursynov

Ovsyanik Olga

Professor, Doctor of Psychological
Science, Moscow State Regional
University

Nino Abesadze

Associate Professor Tbilisi State
University, Faculty of Economics and
Business

Sentyabrev Nikolay

Professor, Doctor of Sciences,
Volgograd State Academy of Physical
Education, Russia

Harlamova Julia

Professor, Moscow State University
of Railway Transport, Russia

Publisher –
RS Global Sp. z O.O.,

Scientific Educational
Center
Warsaw, Poland

Numer KRS: 0000672864
REGON: 367026200
NIP: 5213776394

**Publisher Office's
address:**

Dolna 17,
Warsaw, Poland,
00-773

Website:

<https://ws-conference.com/>

E-mail:

rsglobal.poland@gmail.com

Tel:

+4(857) 898 55 10

Copies may be made only from legally acquired originals.
A single copy of one article per issue may be downloaded for personal use
(non-commercial research or private study). Downloading or printing multiple
copies is not permitted. Electronic Storage or Usage Permission of the
Publisher is required to store or use electronically any material contained in
this work, including any chapter or part of a chapter. Permission of the
Publisher is required for all other derivative works, including compilations and
translations. Except as outlined above, no part of this work may be
reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any
means without prior written permission of the Publisher.

The authors are fully
responsible for the facts
mentioned in the articles.
The opinions of the authors
may not always coincide
with the editorial boards
point of view and impose
no obligations on it.

CONTENTS

MEDICINE

*Асылбекова А. С., Бердишева А. А., Утельбаева З. Т.,
Криволапова Д. А., Есмурзаева Д. Б., Жанболат К. Т.*
ПРИМЕНЕНИЕ НРТ В МОНИТОРИНГЕ БОЛЬНЫХ ОТКРЫТОУГОЛЬНОЙ
ГЛАУКОМОЙ С КОМПЕНСИРОВАННЫМ ВГД..... 4

Кушнарѡва Н. М.
ОСОБЛИВОСТІ СПЕКТРУ ЖИРНИХ КИСЛОТ ЛІПІДНИХ ФРАКЦІЙ
СИРОВАТКИ КРОВІ ХВОРИХ НА ЦУКРОВИЙ ДІАБЕТ 2 ТИПУ
З РІЗНИМИ ТИПАМИ ІЗОЛЬОВАНОЇ ДИСЛІПІДЕМІЇ..... 7

ECONOMY

Kardava T.
JAPANESE AND ALPINE EXPERIENCE IN THE GEORGIAN MOUNTAIN PROTECTION.. 15

MANAGEMENT AND MARKETING

Voloshina Olga, Vovk Tatiana
MECHANISMS OF STATE QUALITY MANAGEMENT
OF GENERAL MEDIUM ENVIRONMENTAL EDUCATION..... 19

Vovk Svetlana, Dsetiar Andrii, Tokareva Valentina
METHODOLOGICAL STUDIES OF PUBLIC MECHANISMS
OF MANAGEMENT FOR CHANGES IN THE SYSTEM OF HEALTH PROTECTION..... 25

Смирнов І. Г., Любіцева О. О.
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ТУРИСТИЧНОЇ ПРОПОЗИЦІЇ
ІСТОРИЧНИХ МІСТ ТА ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ..... 29

PUBLIC ADMINISTRATION

Дудінська І., Марадик Н. В.
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ РЕФОРМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
В УКРАЇНІ ТА СЛОВАЧЧИНІ..... 35

PEDAGOGY

Maslovskiy O. S., Breslavets N. M., Kulish A. S., Kulish S. A.
FUTURE DEVELOPMENT OF SIMULATION METHODS
OF TRAINING STUDENTS OF DENTAL FACULTY..... 42

Бескорса О. С.
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ВНЗ..... 46

Вадим Ігоревич Сідоров
СИСТЕМНО-СТРУКТУРНА ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ
КРОСКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ ТУРИЗМУ.. 50

Ішутіна О. Є.
ПРОБЛЕМА МОНИТОРИНГУ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ..... 55

Линєвська К. Ю., Нечипуренко Т. Б., Стукало О. А., Володичєва Ю. О.
КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ВИХОВАННІ МЕДИЧНИХ СПЕЦІАЛІСТІВ..... 59

Орєхова В. В.
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНОГО ПЛАКАТУ В МУЛЬТИМЕДІЙНОМУ
СЕРЕДОВИЩІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МИСТЕЦТВА... 62

Стрікаленко Т. В. ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ІНЖИНІРИНГУ ВИРОБНИЦТВА ВОДИ ЯК СКЛАДОВОЇ МАГІСТЕРСЬКОЇ ПРОГРАМИ.....	66
Трегуб С. Є. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОТИВАЦІЇ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ ДО ЕФЕКТИВНОЇ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ЗАСОБАМИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ.....	70
Щербак І. В. ОСНОВНІ НАПРЯМИ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО ГРОМАДЯНСЬКОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ.....	74
Mitina O., Kurbanov Ya., Shmalenko Yu. STUDENTS' ACCPTANCE OF ACADEMIC INTEGRITY.....	80
PSYCHOLOGY	
Melnic O. V. THE POST-TRAUMATIC GROWTH OF ATO COMBATANTS IN THE CONTEXT OF THEIR SOCIAL ADAPTATION.....	85
Оверчук В. А., Кушнір Ю. В. ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ В ПРОЦЕСІ ІНТЕГРАЦІЇ В ОСВІТНІЙ ПРОСТІР ВИЩИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ УКРАЇНИ.....	89

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ В ПРОЦЕСІ ІНТЕГРАЦІЇ В ОСВІТНІЙ ПРОСТІР ВИЩИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Оверчук В. А. кандидат психологічних наук, доцент,

Кушнір Ю. В. кандидат педагогічних наук, доцент

Україна, м. Вінниця, Донецький національний університет ім. Василя Стуса, доцент кафедри психології

DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_sr/01062018/5631

ARTICLE INFO

Received 21 April 2018

Accepted 24 May 2018

Published 01 June 2018

KEYWORDS

integration,
higher education institutions,
psychological support,
persons with disabilities,
social and psychological
adaptation,
psychological assistance,
psychological development,
social experience

ABSTRACT

The article deals with the complicated process of integration into the educational space of the Ukrainian Orthodox Church in persons with disabilities. The necessity is substantiated, in the current conditions of development of the country, research of psychological support of the person and processes of social and psychological adaptation, which reflects the level of its interaction and integration with the community and self-determination in it, the level of realization of internal opportunities of a person and his personal potential in socially significant activity, in ability, while preserving oneself as a person, to interact with the surrounding society under specific conditions of existence. It is noted that joining the RCC is a turning point in the life of people with disabilities. The conditions of integrated training, on the one hand, require the student to do some work, and on the other hand, they offer more opportunities for self-realization. An important issue that arises when students with disabilities are interacting with teachers, psychologists, peers, is the issue of psychological assistance. The term "psychological help" reflects a certain reality, a certain psychosocial practice, the field of activity in which there is a set of issues, difficulties and problems that belong to the mental life of man. An important task of psychological help is to provide emotional, semantic and existential support to a person in difficult situations of personal or social life. It has been established that everyday contacts with a person with disabilities in development contribute to expanding the social experience of ordinary students. Given a properly constructed pedagogical situation, this experience can become the basis for the true personal growth of people with disabilities.

© 2018 The Authors.

Вступ. В умовах різких економічних та політичних змін у нашій державі, коли посилюються тенденції соціальної та матеріальної нестабільності, продовжуються військові події на сході нашої держави, молоді люди, які входять в активне доросле життя та здобувають професію, потребують пильної уваги з боку науковців з метою їхньої освітньої та психологічної підтримки. Особливо такі орієнтації стосуються молодих людей, які прагнуть навчатися, але мають при цьому певні психофізіологічні чи фізичні проблеми.

Саме сьогодні, в цих складних умовах, як ніколи знову стають актуальними дослідження психологічного супроводу особистості й соціально-психологічної адаптації особистості, яка відображає рівень її взаємодії й інтеграції зі спільнотою й самовизначення в ній, рівень реалізації внутрішніх можливостей людини та її особистісного потенціалу в соціально значущій діяльності, у здатності, зберігаючи себе як особистість, взаємодіяти з навколишнім соціумом за конкретних умов існування. Ця проблема розглядається більшістю авторів (Б. Н. Алмазов; С. А. Беличева; Т. М. Дичев; М. Раттер та ін.), як процес порушення гомеостатичної рівноваги особистості й середовища, як порушення пристосування індивіда внаслідок дії тих чи інших причин; як порушення, зумовлене невідповідністю вроджених потреб особистості вимогам соціального середовища; як нездатність особистості адаптуватися до власних потреб і домагань.

Соціально-психологічна адаптація змінює внутрішній світ людини: з'являються нові наміри, знання про діяльність, якою вона займається, відбувається самокорекція й самовизначення особистості, зазнають змін самооцінка, мета й завдання особистості та ін. Виходячи з цих підстав, відбувається зміна установки на самоствердження, індивід здобуває необхідні знання, уміння й навички. Все це й визначає сутність його соціально-психологічної адаптації до соціуму, успішність її протікання.

Сьогодні суспільство вкрай стурбоване проблемою інвалідності, яка має тенденцію до зростання і є результатом поранення, контузії або каліцтва внаслідок військових дій на сході, погіршення екологічного стану в Україні, неповноцінного харчування значної частини населення, зростання травматизму тощо. Значну кількість інвалідів становить студентська молодь.

Здобуття повноцінної освіти для інвалідів набуває особливого значення, оскільки засвоєння фахових навичок дає можливість реалізувати здібності, частково або повністю адаптуватися у суспільстві особам з обмеженими можливостями [6, с. 61]. Вища освіта дає свободу життєвого вибору, духовну і матеріальну незалежність, формує світогляд і життєві цілі, розвиває здатність людини адаптуватися до зміни соціальної ситуації, додає життєву стійкість і гармонізує існування, що особливо важливо для осіб з інвалідністю [2].

Результати дослідження. Вади осіб з інвалідністю значно ускладнюють їхні контакти з довкіллям, обмежують їхню участь у суспільному житті, негативно позначаються на особистісному розвитку: викликають почуття неспокою, невпевненості у собі, призводять до формування комплексу неповноцінності, егоцентричних і асоціальних настроїв. Як засвідчує практика, для студентів з інвалідністю (в подальшому «студентів з особливими потребами», «студентів з вадами здоров'я», «студентів з функціональними обмеженнями», «студентів з обмеженими можливостями» як синоніми цього поняття) характерний ряд суттєвих особистісних проблем, зумовлених деформуючим впливом хронічного захворювання (порушення психічних пізнавальних функцій, зниження самооцінки та рівня домагань, прояв акцентуацій рис характеру, неадекватність взаємин зі здоровими студентами і викладачами тощо). Це зумовлює формування у них під час навчання у вищому закладі освіти (ВЗО), особливо на першому курсі, як внутрішньоособистісного, так і міжособистісного конфлікту. Проте у студентів з інвалідністю повністю збережений інтелект, наявна спроможність успішно опанувати більшість видів професійної діяльності, отримувати вищу освіту, продуктивно працювати, приносити користь державі і самовдосконалюватися. Виявлено, що при отриманні ними фахової освіти, внаслідок певної їх ізоляції від суспільного життя, відсутності стійкої довіри до соціального оточення і сприйняття його, як ворожого, у них не формується активна життєва позиція, блокується особистісний, у тому числі й професійний розвиток; вони потребують соціально-психологічної допомоги, психокорекції, психологічного супроводу в процесі навчання у ВЗО.

Як свідчать наші спостереження, існують певні суттєві відмінності у психічному розвитку юнаків та дівчат норми та з обмеженими можливостями. Термін «особа з інвалідністю» вживається щодо людей, яким поставлений відповідний медичний діагноз і в яких спостерігаються фізичні порушення, що суттєво обмежують їх життєдіяльність. Інвалідність – це обмеження в можливостях, спричинене фізичними, психічними, сенсорними, соціальними, культурними та іншими бар'єрами, які не дозволяють людині бути інтегрованою в суспільство і брати активну участь у житті сім'ї та держави, на тих умовах, що й інші члени суспільства.

Вступ у ВЗО є переломною подією в житті осіб з обмеженими можливостями. Труднощі в адаптації на початкових етапах навчання у вищому навчальному закладі виникають у всіх студентів. До них можна віднести: перебудову провідного типу діяльності; входження особистості в новий колектив, налагодження комунікації; необхідність опрацювання великого обсягу матеріалу; проблеми, пов'язані з руховими особливостями, що ускладнюють чи унеможливають конспектування лекцій, виконання письмових чи лабораторних завдань, складання письмових іспитів тощо [5; 1, с. 27].

Сьогодні досить важливим є з'ясування змісту та специфіки психологічної допомоги студентам з обмеженими можливостями. Тобто, який психологічний механізм впливає на поведінку викладачів, психологів, інших працівників ВЗО під час роботи зі студентами з обмеженими можливостями. Адже до недавнього часу ця проблема певною мірою стосувалася лише самої людини, яка має інвалідність, та її сім'ї. Ті моделі (медична, економічна, функціональна, соціальна) інвалідності, що існують сьогодні, по-різному тлумачать її та причини появи дезадаптації у осіб з інвалідністю, а також способи їхньої адаптації.

Сьогодні гострою є потреба створити саме психологічну модель інвалідності, яка розглядала б процес психічного розвитку в найрізноманітніших патогенних умовах. Тобто виявити, яким чином психіці, навіть у складних умовах, вдається зберегти свою цілісність, реалізуючи основні функції щодо адекватного відображення навколишнього світу і регуляції поведінки. Крім того, дуже важливо, на нашу думку, дослідити психологічні проблеми, які виникають у людей з обмеженими можливостями і не дозволяють їм повністю реалізувати свій потенціал, повноцінно інтегруватися в суспільство.

Аналізуючи особливості психічного розвитку студентів-інвалідів у процесі навчання, варто послатися на думку Л. С. Виготського про шкідливий вплив на інвалідів соціальної ізоляції. Він дійшов висновку, що, відриваючи дітей з вадами здоров'я від сімей та друзів і

створюючи для них особливе соціальне середовище, суспільство викликає у них появу «вторинної інвалідності». Така поведінка дорослих членів суспільства дуже негативно позначається на дітях, молоді з вадами здоров'я, оскільки при цьому не враховуються їхні соціальні потреби [7].

Інтеграція осіб з особливостями розвитку у середовище вищого навчального закладу розпочалась в багатьох країнах Європи ще у 70-х рр. ХХ ст. і передбачає спільне навчання студентів, що мають функціональні обмеження, з іншими студентами. Така форма навчання визнає за людьми з інвалідністю рівні права на отримання освіти і потребує реалізації політики рівних можливостей щодо навчання та виховання студентів з інвалідністю, що здійснюється в інтегрованих групах, які можуть розглядатися як певне мікросередовище [4, с. 29].

На сучасному етапі розвитку України гостро постало питання про вдосконалення системи освіти, особистісного розвитку молоді з особливими потребами, покращення процесу їхньої соціалізації та інтеграції у відкрите демократичне суспільство.

На сьогодні вже деякі вищі заклади освіти III–IV рівнів акредитації в Україні досягли суттєвих напрацювань і результатів в організації навчання студентів з інвалідністю, зокрема: Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», Національна металургійна академія України, Національний педагогічний університет імені М. Драгоманова, Донбаський інститут техніки та менеджменту Міжнародного науково-технічного університету, Харківський національний університет імені В. Каразіна, Харківський національний університет радіоелектроніки та інші.

У науковій літературі з проблем включення осіб з обмеженими можливостями в суспільство проаналізовано два рівноцінних поняття «інтеграція» та «інклюзія». Інтеграція, може трактуватися як входження людини у суспільство, освітні заклади, інші колективи на регулярній основі, то інклюзія передбачає забезпечення можливості повноцінної участі кожної людини у всіх сферах діяльності цих спільнот, тобто створює умови для їх архітектурної, інформаційної, освітньої та соціальної безбар'єрності. Основна відмінність цих підходів полягає в тому, що в процесі інтеграції людина пристосовується до закладу освіти, а при інклюзії – навпаки, освітній заклад створює всі необхідні умови для задоволення індивідуальних потреб людини.

Ця проблема, окрім організаційних і методичних питань, має особливий психологічний зміст, оскільки пов'язана з поняттям «соціальна ситуація розвитку». В цьому випадку йдеться про унікальну ситуацію розвитку студентів в умовах дизонтогенезу. Сама по собі інвалідність не створює особливих, спеціальних труднощів, але вона посилює загальнолюдські проблеми, додатково ускладнює процес їхнього розв'язання. Досить важливу роль у цьому відіграє негативне, байдуже чи просто формально відсторонене ставлення оточуючих до молоді, яка має інвалідність.

Варто зазначити, що психічний розвиток студентів з обмеженими можливостями має свої специфічні особливості. Вивчення змін психіки людей з особливими потребами необхідно розглядати в контексті соціально-психологічної ситуації їхнього розвитку в умовах захворювання. Основні її складники – преморбідні особливості психіки; психологічні наслідки впливу біологічної шкоди; основні соціальні наслідки захворювання; зміни внутрішньої позиції такої людини стосовно всієї сукупності обставин та ін.

Важке хронічне соматичне захворювання суттєво змінює передовсім усю соціально-психологічну ситуацію розвитку людини. Воно суттєво впливає на рівень її психічних можливостей у реалізації діяльності, веде до обмеження кола контактів з людьми, які оточують, часто через об'єктивні чи суб'єктивні причини призводить до обмеження її діяльності в цілому, тобто змінює об'єктивне місце, яке посідає людина у житті, і, як наслідок, її внутрішню позицію стосовно всіх обставин життя [3].

За нашими спостереженнями, у 80 % студентів-першокурсників з хронічними соматичними захворюваннями, що не впливають на роботу мозку, відзначається незначне збільшення випадків порушень навчального процесу й емоційних розладів. У студентів з травмами мозку чи з його функціональними порушеннями значно частіше зустрічаються відхилення у психічному розвитку.

Ми повністю погоджуємося з думкою М. Раттера про те, що дуже часто трапляються ситуації, в яких учень чи студент з особливими потребами, відстаючи у навчанні й одержуючи погані оцінки, не лише постійно усвідомлює свої неуспіхи, але є також постійним об'єктом осуду як удома, так і у вищому закладі освіти. Ймовірність такого осуду особливо велика, якщо проблеми присутні на фоні нормального інтелекту. Результатом такого розвитку подій може стати емоційна депресія або ж його протест залежно від індивідуальних особливостей особистості студента.

Негативно позначаються на розвитку студентів з особливими потребами часті їхні хвороби. Госпіталізація студентів-інвалідів неможлива без відриву від занять, а це, в свою

чергу, порушує процес їхнього навчання і спілкування. Ліки можуть впливати на студента як седативно, так і збудливо, що, зрозуміло, заважає нормальній психічній діяльності.

Варто зазначити, що соціально-психологічна адаптація студентів з обмеженими можливостями пов'язана з оптимізацією соціально-психологічного буття особистості, приведеного у відповідність з її можливостями, потребами, а також цінностями. Але досить тривалий час у суспільстві домінувала думка, згідно з якою обмеження функціональних можливостей людини повинно автоматично призводити до зменшення кола її потреб. І головне, стосовно осіб з інвалідністю, як правило, йшлося про елементарні потреби, а не про цінності, що визначають зміст їхнього життя і, перш за все, духовні цінності. Осіб з обмеженими можливостями ототожнювали з елементарними потребами, а не з цінностями, різниця між якими полягає в тому, що перші штовхають людину ззаду, а інші – притягують до себе спереду.

Розвиток особистості студента з особливими потребами, його самосвідомості під впливом різних соціальних чинників призводить до того, що може відбутися чи не відбутися розв'язання суперечностей, що в кінцевому результаті призводить до адаптації або ж дезадаптації особистості. Якщо нові для особистості суспільні цінності, типи поведінки суперечать раніше засвоєним, які є складовою її внутрішнього світу, то порушується рівновага між зовнішнім та внутрішнім, виникає психологічний дисонанс. Він призводить, на нашу думку, до формування негативних психічних якостей та властивостей особистості студента.

У процесі інтеріоризації суспільного впливу особистість особи з інвалідністю по-різному змінює свої старі поняття, соціальні норми, трансформує їх, тобто відбувається внутрішня реорганізація психологічної структури, внутрішнього світу особистості, що, як правило, супроводжується глибокими емоційними переживаннями.

Здійснений аналіз психологічних особливостей студентів-інвалідів дозволив констатувати ще один факт, а саме, внаслідок непотрібності молодих інвалідів на ринку праці і їхньої певної соціальної ізоляції відбувається процес їхнього відсторонення від соціуму, світу, що гальмує формування у них активної життєвої позиції. У більшості з таких студентів не формується стійке почуття довіри до світу, до інших людей. У зв'язку з цим нерідко особи з інвалідністю сприймають всіх людей, як негативне оточення. Багато з них, особливо ті, які не відстають від здорових ровесників за своїм інтелектуальним розвитком, мають приховані або слабо виявлені дефекти, не живуть повноцінним життям, у них не формується достатня мотивація до спілкування, а тому результатом цього є їхня замкнутість, відстороненість від людей. У цих умовах можливе формування «дифузної» ідентичності і тривала затримка їх на егоцентричній позиції.

На нашу думку, можна відзначити, що самовизначення особистості тісно пов'язане з цінностями, з потребою формування значущої системи, в якій центральне місце посідає проблема сенсу життя з орієнтацією на майбутнє. Визначення людиною себе в суспільстві як особистості є визначенням себе (самовизначенням, прийняттям активної позиції) відносно соціокультурних цінностей, і тим самим визначенням сенсу свого існування, себе як особистості, і має найважливіше значення. У пошуках сенсу життя, особистісного самовизначення перебувають студенти-інваліди в період пізньої юності. Осмислення сенсу життя виявляється через різні форми їхньої поведінки, навчальну діяльність, психічні стани.

Умови інтегрованого навчання, з одного боку, вимагають від студента певних зусиль, а з іншого, надають більше можливостей щодо самореалізації. Важливе питання, що постає при взаємодії студентів з обмеженими можливостями з викладачами, психологами, ровесниками, – це питання психологічної допомоги. Поняття «психологічна допомога» відображає певну реальність, певну психосоціальну практику, полем діяльності в якій є сукупність питань, труднощів і проблем, які належать до психічного життя людини.

Психологічний супровід спрямований на з'ясування психологічних особливостей кожного студента, зміцнення та збереження його психологічного здоров'я, надання йому необхідної допомоги з адаптації в інтегроване освітнє середовище, сприяння особистісному розвитку. Супровід здійснюється управлінням соціальної адаптації та реабілітації, службою психологічної допомоги та залученими фахівцями.

Важливим завданням психологічної допомоги є забезпечення емоційної, смислової й екзистенційної підтримки людини в складних ситуація особистісного чи соціального буття. Допомогати і приймати допомогу – це досить важкий і часто амбівалентний процес. Можна помітити, що в глибинній основі психологічної допомоги лежать різні рівні руху матерії – здатність до самоорганізації, структурування. Феномен допомоги існував завжди, хоча як соціальний інститут виник і сформувався тільки в середині 20 століття і спричинив появу нових професій – соціального працівника, психолога-консультанта, психолога-психотерапевта.

Для успішної, ефективної педагогічної, психологічної, соціальної роботи зі студентами з обмеженими можливостями потрібно знати всі психологічні фактори, які можуть стати на

заваді продуктивній взаємодії педагогів, соціальних працівників. Аналіз здатності педагогів ВЗО до роботи зі студентами з обмеженими можливостями показує, що більшість опитаних викладачів (80 %) нечітко усвідомлює особливості навчально-виховної роботи з цією категорією. Це не означає загальну їхню нездатність до роботи – тут, швидше, спрацювають професійні стереотипи – гіперорієнтація на дидактичну функцію, недооцінка інтелектуальних можливостей студентів з обмеженими можливостями, формальне ставлення до міжособистісної взаємодії, формування взаємодії на жалості. Це підтверджується в дослідженнях інших учених.

Виявлені й інші педагогічні проблеми, які постають перед викладачами вищих закладів освіти під час роботи зі студентами з обмеженими можливостями. По-перше, це оцінювання студента. Оцінювання – це процес збирання всебічної інформації про нього. Ці відомості використовуються для з'ясування сильних якостей студента з обмеженими можливостями та сфер, у яких він відстає. Процес оцінювання студентів з обмеженими можливостями повинен бути більш комплексним, спрямованим і точним, ніж процес оцінювання студентів норми, тобто з типовим рівнем розвитку. Комплексність необхідна для того, щоб точніше оцінити реальні можливості студента і ті сфери, в яких він потребує допомоги. Процес має бути настільки всебічним, щоб усі частини інформації, надані членами педагогічного колективу, допомогли змалювати повну картину рівня розвитку студента з обмеженими можливостями. І, нарешті, процес повинен бути настільки точним, щоб знання, вміння, ставлення та інтереси студента-інваліда були повністю відображені в індивідуальному профілі студента. Під час планування процесу оцінювання важливо визначити, які види діяльності слід оцінювати, які повинні бути умови і чи необхідна при цьому присутність інших людей для допомоги.

По-друге, це культурні відмінності та мовний бар'єр, погана обізнаність студента з відповідними матеріалами і заняттями, а також низький рівень взаємодії студентів з обмеженими можливостями з іншими студентами.

По-третє, це низький рівень психологічної готовності педагогічних працівників, психологів та соціальних працівників співпрацювати з цією категорією студентів.

Забезпечення супроводу навчання студентів з особливими потребами дозволяє їм діяти на рівних з іншими студентами і не є перевагою по відношенню до інших студентів [4, с. 26]. Та необхідно пам'ятати, що не існує єдиного та завершеного переліку заходів і послуг, який би задовольнив усіх студентів незалежно від виду інвалідності. Встановлено, що повсякденні контакти з особою з обмеженими можливостями в розвитку сприяють розширенню соціального досвіду звичайних студентів. За умови правильно побудованої педагогічної ситуації цей досвід може стати підґрунтям справжнього особистісного зростання осіб з інвалідністю.

Отже, в роботі зі студентами з обмеженими можливостями повинна бути ґрунтовна обізнаність про їхні, перш за все, соціально-психологічні особливості розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бацман О. С. До питання адаптації студентів з особливими потребами у вищих навчальних закладах / О. С. Бацман // Соціальні технології : актуальні проблеми теорії та практики. – 2010. – № 44. – С. 22–28.
2. Богинская Ю. В. Доступность высшего образования для лиц с ограниченными возможностями жизнедеятельности как социально-педагогическая проблема [Электронный ресурс] / Ю. В. Богинская // Проблемы сучасної педагогічної освіти : зб. наук. праць. – 2009. – №23. – Режим доступу до журн.: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pspo/2009_23_2/boginska.pdf
3. Дікова-Фаворська О. М. Адаптаційні можливості освіти осіб з інвалідністю [Електронний ресурс] / О. М. Дікова-Фаворська // Соціальні технології : актуальні проблеми теорії та практики : Міжвузівський збірник наукових праць. – 2009. – № 42. – Режим доступу до журн. : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Staptp/2009_42/files/42_07Dikova202Favorska.pdf
4. Драч С. В. Супровід навчання студентів з обмеженими можливостями в інклюзивному освітньому просторі / С. В. Драч // Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». – 2011. – № 3. – С. 25–29.
5. Іванюк І. Я. Адаптація студентів з обмеженими можливостями в умовах інтегрованого навчання / І. Я. Іванюк // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими проблемами : зб. наукових праць. – К. : Університет «Україна», 2009. – №6 (8). – С. 24–32.
6. Польовик О. В. Сучасний стан соціальної адаптації студентів з особливими потребами до навчально-виховного процесу / О. В. Польовик // Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. – 2011. – № 57. – С. 61–64.
7. Шевцов А. Г. До питання про організацію інтегрованого навчання студентів з обмеженнями життєдіяльності у вищих навчальних закладах / А. Г. Шевцов // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими проблемами : тези доповідей : в 2-х ч.; ч. I. – К. : Університет «Україна», 2010. – С. 14–17.

Open Access Peer-reviewed Journal

Science Review

DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_sr

5(12), June 2018

Vol.1

SCIENTIFIC EDITION

Indexed by:

RS Global

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Academia.edu
share research

**BIBLIOTEKA
NARODOWA**

Passed for printing 26.05.2018. Appearance 01.06.2018.

Typeface Times New Roman.

Circulation 300 copies.

Publisher RS Global Sp. z O.O., Warsaw, Poland, 2018

Numer KRS: 0000672864

REGON: 367026200

NIP: 5213776394

<https://ws-conference.com/>

Open Access Peer-reviewed Journal
Science Review

RS Global

Tel: +4(857) 898 55 10
Email: rsglobal.poland@gmail.com

Publisher
RS Global Sp. z O.O.
Dolna 17, Warsaw, Poland